

DOI <https://doi.org/10.32782/naoma-bulletin-2025-3-3>

УДК 727:378

ORCID ID: 0009-0006-8094-2306

ORCID ID: 0000-0003-3928-0161

Софія Дворнікова

*здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
sofia.dvornikova@naoma.edu.ua*

Дмитро Антонюк

*кандидат архітектури, доцент
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
dmitry.antoniyuk@naoma.edu.ua*

СУЧАСНІ АРХІТЕКТУРНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ПРОЄКТУВАННІ СТУДЕНТСЬКИХ ЦЕНТРІВ

Анотація. *Метою* цього дослідження є визначення тенденцій у проєктуванні сучасних студентських центрів. *Методи дослідження.* Основою дослідження є аналіз сучасних стратегій формування студентських центрів для виявлення інструментів створення комфортних просторів, а також аналіз світового досвіду в проєктуванні студентських центрів. *Результати.* Результатом дослідження є визначення ключових концепцій, які сприяють формуванню творчого середовища та лаконічному поєднанню навчальних і рекреаційних функцій. *Висновки.* Дослідження демонструє унікальність, важливість та принципи утворення студентських центрів. Залежно від навчального закладу, до якого належить студентський центр, та місця його знаходження він може включати різні набори функцій, щоб відповідати бажанням конкретної аудиторії.

Ключові слова: студентський центр, функціональні зони, громадські будівлі, типологія.

Sofia Dvornikova

*Student of the Master's program
at the Department of Architectural Design
National Academy of Fine Arts and Architecture
sofia.dvornikova@naoma.edu.ua*

Dmytro Antonyuk

*Candidate of Architecture, Associate Professor
National Academy of Fine Arts and Architecture
dmitry.antoniyuk@naoma.edu.ua*

MODERN ARCHITECTURAL TRENDS IN THE DESIGN OF STUDENT CENTERS

Abstract. *The purpose of this article* is to identify trends in the design of modern student centers. *Research methods.* The basis of the research is the analysis of modern strategies in the formation of student centers to identify tools for creating comfortable spaces, as well as an analysis of world experience in the design of student centers. *Results of the study.* The result of the study is the identification of key concepts that contribute to the formation of a creative environment and a concise combination of educational and recreational functions. *Conclusions* This study demonstrates the uniqueness, importance, and principles of student centers. Depending on the location and educational institution to which the student center belongs, it can have different sets of functions to meet the desires of a specific audience.

Key words: student center, functional areas, public buildings, typology.

Постановка проблеми. Дослідження студентських центрів стає актуальнішим серед українських науковців. Хоча створення подібних хабів на території України не є таким популярним, як, наприклад, у США, ігнорувати цю тему неможливо, оскільки вона передусім сучасному

та екологічному підходу до проєктування. Завданням архітектора є створення комфортного середовища, яке буде привабливим для відвідувачів. Враховуючи факт зміни студентської демографії, це питання стає все більш нагальним. За даними Національного центру статистики

освіти, загальна кількість студентів дещо знизилася, оскільки серед випускників шкіл дедалі популярніше брати паузу між школою та університетом, яка іноді затягується. Проте кількість абітурієнтів віком 25+ зростає, що лише підтверджує тезу про необхідність створення різноманітних просторів, які враховують розмаїття вікових груп студентів. Сучасні інструменти дизайну здатні перетворювати середовище вищої освіти на привабливі простори, акцентуючи увагу на стійкості, екологічності, інклюзивності та технологічному прогресі. Важливо створювати соціальні зони, які є динамічними й різноманітними, відповідно до складу студентської спільноти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У публікації О. Дмитраша «Чинники, що впливають на проектування студентських освітньо-культурних просторів і будівель» визначено такі аспекти: соціально-економічний, містобудівний, чинник функційного призначення, архітектурно-просторовий чинник [1]. У розділі 5: Student Practices and Their Impact on Learning Spaces книги «Learning Spaces» Діани Г. Облінгер досліджуються взаємодія студентів із освітнім середовищем, а також фактори, які впливають на її ефективність. Розглядаються звички студентів, формальні та неформальні простори для навчання. Дослідження показує, що майбутнє освітніх середовищ полягає в їхній адаптивності, інтерактивності та технологічності [2]. Важливо приділяти належну увагу гнучкому середовищу, яке може адаптуватися до різних функцій, розширюючи можливості для студентів, викладачів і відвідувачів. Наприклад, дослідження «Сприйняття класної кімнати у вищій освіті: вплив просторових факторів на задоволеність студентів у лекційних аудиторіях порівняно з класними кімнатами» показало, що гнучке середовище сприяє кращій успішності та задоволеності студентів [3]. Огляд останніх досліджень показує, що це питання викликає інтерес як у закордонних, так і в українських науковців, що свідчить про необхідність більш глибокого розгляду теми з різних аспектів.

Мета статті. Мета нашої статті – дослідити сучасні тенденції у проектуванні студентських центрів, аналізуючи як теоретичні дослідження, так і практичний світовий досвід. Виявити методи досягнення «гнучкості» простору, висвітлити заходи з забезпечення екологічної архітектури, надати перелік необхідних кроків, які можуть слугувати опорними точками для подальшої розробки проєктів студентських центрів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Для створення різноманітних соціальних зон необхідно включати різні варіанти місць для розташування, освітлення, а також розмежовувати деякі зони, роблячи їх більш інтимними, проте зберігаючи просторовий зв'язок, щоб підтримувати відчуття приналежності до спільноти. Простори можуть відрізнятися за розмірами, висотою стелі, формою. Особливої уваги заслуговує питання вибору місць для сидіння, оскільки різні типи меблів відповідають смакам різних груп і забезпечують їхній комфорт, що, своєю чергою, сприяє здоровому спілкуванню. У просторі повинні бути різноманітні меблі, такі як дивани, крісла, барні стільці, що дають змогу створювати як зони для групового спілкування, так і інтимні куточки. «Така різноманітність забезпечує гостинну атмосферу, яка сприяє як груповій взаємодії, так і індивідуальній релаксації» – Ейвін Калленбах, керівник будівельної компанії Mortenson [4]. Додавання спортивних зон до студентських центрів є однією з провідних тенденцій. Такі зони сприяють поліпшенню загального добробуту студентів і підвищують продуктивність. Маючи доступ до спортивно-оздоровчих функцій на території кампусу, студенти не мусять додатково шукати тренажерний зал чи майданчик для ігор, що економить час для навчання чи роботи. Залежно від уподобань конкретної студентської спільноти центр може включати різні елементи, наприклад, кімнати для медитацій, студії йоги, тренажерні зали з необхідним обладнанням, спортивні криті зали або навіть басейни. Дизайн таких просторів має заохочувати до фізичної активності. Щоб вони функціонували належним чином, необхідно забезпечити їх достатньою кількістю природного освітлення та врахувати особливості вентиляції. Важливо також включати природні елементи, наприклад, кімнатні рослини чи зелені стіни. Створення оранжерей і зелених дахів є важливою складовою сучасних трендів. За потреби та можливості доцільно проектувати також відкриті спортивні простори, передбачаючи зони для відпочинку й забезпечуючи їхню багатофункціональність. Наприклад, відкрите спортивне поле може використовуватись не лише для проведення ігор чи змагань, а й для влаштування концертів або культурних заходів. Такі місця можуть також стати джерелом доходу за рахунок надання їх в оренду місту чи різним організаціям у період найбільшої завантаженості студентів навчанням, тобто під час вступних іспитів чи екзаменаційних сесій.

Ведучи мову про фінансовий аспект, доцільно торкнутися проблеми харчування. Враховуючи різні дієтичні звички та уподобання, можна запропонувати заклади харчування у межах центру. Сюди варто залучати як франшизні бізнеси, так і маловідомі бренди, зокрема, з урахуванням смаків різних груп студентів, при цьому пропагуючи здорове харчування. Таким чином, зони харчування мають бути передбачені проєктом для задоволення потреб студентів, але важливо не перетворити цей простір на фудкорт торговельного центру.

У місцях такого скупчення людей виникає питання правильного розв'язання проблеми маршрутизації. Щоб усі зони центру функціонували належним чином і залишалися привабливими, необхідно правильно розподілити навантаження на них. Інструментом для цього є зрозуміла та доступна навігація. Універсальні принципи проєктування визначають чотири етапи для визначення шляху: орієнтація, вибір маршруту, моніторинг маршруту та розпізнавання пункту призначення. Орієнтація: де я перебуваю? Для цього встановлюють вивіски та орієнтири з читабельним текстом і шрифтом Брайля, що допомагають легко зорієнтуватися в просторі та надають інформацію про подальший маршрут. Локалізація себе у великій будівлі є важливою складовою, адже це змушує почуватися впевнено у просторі.

Вибір маршруту: як дістатися до пункту призначення найшвидше? Такі елементи навігації, як, наприклад, лінії визначеного маршруту на підлозі чи стінах є ефективним способом супроводжувати відвідувачів. Важливо, щоб прості знаки робили необхідний шлях природно зрозумілим. Моніторинг маршруту: чи я наближаюсь? Доцільно забезпечити відвідувачам відчуття впевненості в тому, що обраний маршрут правильний. За допомогою візуальних підказок та перехідних орієнтирів відвідувачі відчувають, що рухаються в правильному напрямку й наближаються до своєї мети. Розпізнавання пункту призначення: я на місці? Чітко позначений фініш маршруту слугує своєрідною нагородою за подоланий шлях, проте він не має сприйматися як кінцева точка, а радше як одне з виконаних завдань у низці наступних. Навігаційні системи повинні також включати сучасні технології – зокрема, інтерактивні екрани з мапою будівлі, які надають інформацію не лише про розташування користувача, а й про різні функціональні зони центру. Студенти звикли до розважального середовища з насиченим зображенням

і якісним звуком. Більшість студентів з дитинства мали досвід взаємодії з відеоіграми – майже всі так чи інакше були з ними знайомі. На додаток до складних сюжетних ліній і можливостей для спільної гри, варто, як і в іграх, використовувати приголомшливі візуальні та звукові ефекти зі складними сюжетними лініями [3].

Технології мають бути впроваджені в усі або майже усі галузі центру. Розумні дошки замість звичайних, технології доповненої та віртуальної реальності для збагачення навчального досвіду, швидкий Wi-Fi та зарядні станції.

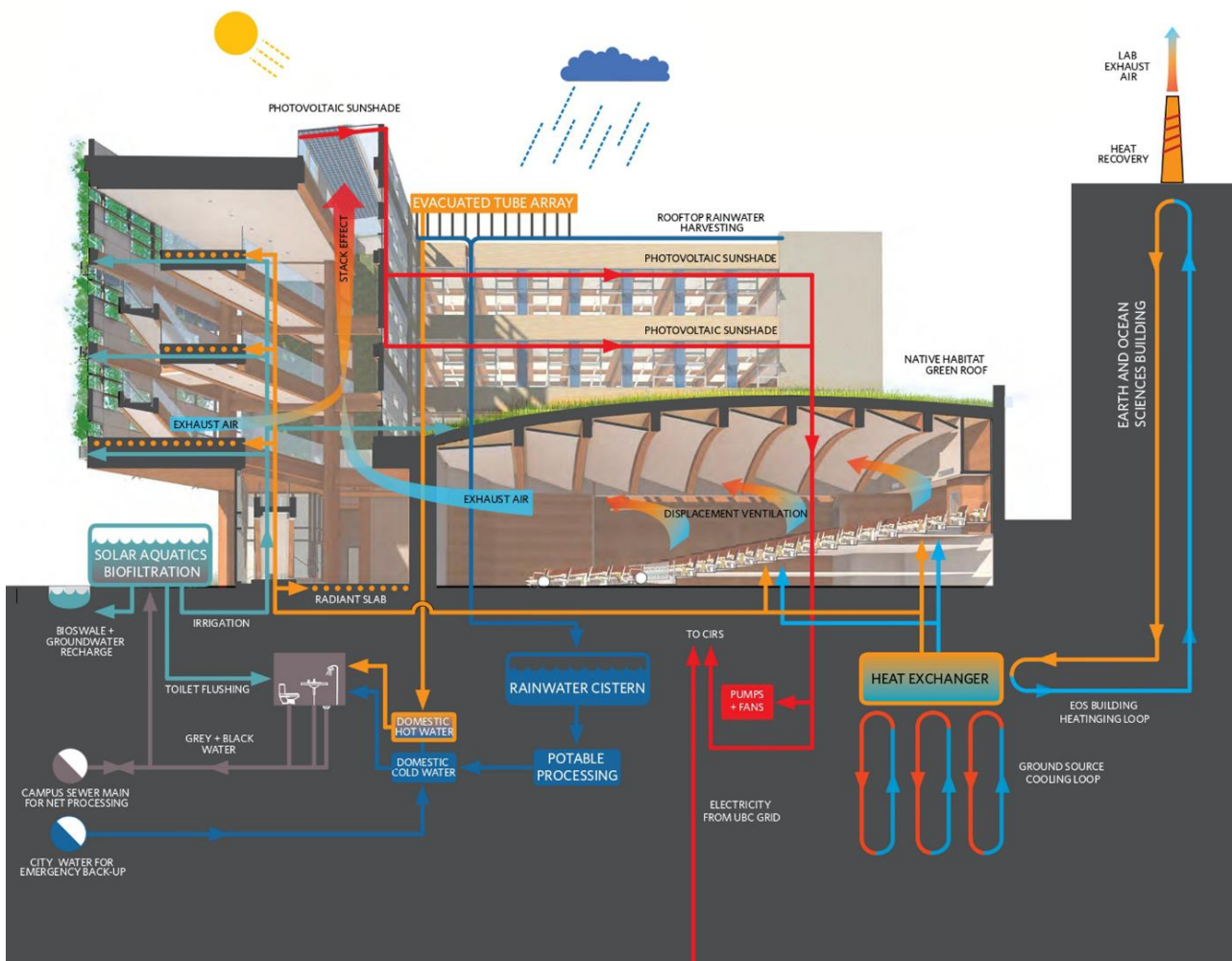
Наприклад, віртуальна лабораторія людської взаємодії Стенфордського університету (штат Каліфорнія) застосовує технологію віртуальної реальності для дослідження поведінки людини та покращення навчального досвіду через повне занурення. Окрім впровадження технологій, орієнтованих на потреби користувачів, багато університетів також використовують системи на основі визначення місця розташування – це дає змогу вдосконалити навігацію та забезпечити комфортне середовище на території кампусу. Університет Віндзора, Онтаріо, інтегрував розширені локаційні служби Mapsted, щоб кожен міг упевнено й легко орієнтуватися в кампусі. Зручний додаток, який легко завантажити, надає студентам, викладачам, співробітникам і відвідувачам покрокові інструкції для орієнтації в просторі. Окрім цього, технологія включає функцію голосової навігації, підсвічує маршрути, зручні для користувачів на інвалідних візках, а також надає детальну інформацію про доступні входи та об'єкти. Для студентських центрів, що є менш масштабними, можна використовувати простіші системи навігації, які будуть такими ж результативними.

Серед сучасних тенденцій у проєктуванні студентських центрів особливу увагу приділяють екологічності. Використання екологічно чистих матеріалів, енергоефективних систем і збільшення площ зелених насаджень не лише зменшує негативний вплив на довкілля, але й підвищує рівень екологічної свідомості відвідувачів. Екологічний дизайн є провідною й багаторівневою галуззю: від добору меблів до вибору будівельних матеріалів можливо створити проєкт, який мінімально шкодить довкіллю. Прикладом є Центр інтерактивних досліджень сталого розвитку Університету Британської Колумбії у Ванкувері (Британська Колумбія). Університет добре відомий своєю практикою зеленого будівництва. Об'єкт отримав

платинову сертифікацію LEED і отримав численні нагороди за екологічність. Він має стійкий сучасний дизайн, який включає збір дощової води, сонячні батареї, регенеративний ліфт, зелений дах і природні системи вентиляції (іл. 1) [5]. Дерев'яна конструкція демонструє використання як деревини, пошкодженої жуком-короїдом, так і сертифікованих деревних матеріалів – життєздатних ресурсів для інституційних об'єктів. Вони сприяють накопиченню вуглецю та зменшують викиди парникових газів під час будівництва. Зелений дах відтворює природне середовище для птахів, комах і місцевих рослин. Крім того, він сприяє зменшенню ефекту «теплового острова», забезпечуючи охолодження завдяки процесам випаровування та транспірації. Зелений фасад забезпечує затінення влітку й дає змогу будівлі поглинати тепло від сонця взимку, а стіна з витких рослин

використовує очищену і використану повторно воду для зрошення.

Система повторного використання води очищає стічні води кампусу за допомогою технологій сонячної аквастики та штучних водно-болотних угідь. Очищена вода використовується для змиву в туалетах та для зрошення. Сонячна енергія збирається за допомогою колекторів, які забезпечують будівлю гарячою водою, а також фотогальванічних панелей, що перетворюють сонячну енергію на електрику для живлення систем будівлі. Система збору дощової води акумулює воду з даху, очищує її шляхом фільтрації та дезінфекції, а потім зберігає для подальшого використання в будівлі. Стічні дощові води перенаправляються через біоканави в місцевий водоносний горизонт. Геообмінна система передає теплову енергію між будівлею та ґрунтом, забезпечуючи опалення

Іл. 1. Центр інтерактивних досліджень сталого розвитку Університету Британської Колумбії. Ванкувер, Британська Колумбія. [5]

взимку й охолодження влітку. Система рекуперації тепла збирає надлишкове тепло з інженерних систем будівлі CIRS та сусідньої будівлі Земних і океанічних наук (EOS). Надлишкове тепло повертається до EOS, що зменшує загальне споживання природного газу на кампусі та скорочує викиди парникових газів [5].

Цей проєкт є яскравим прикладом для наслідування й демонструє, що інтеграція екотехнологій у будівлі громадського призначення є цілком реалістичною. Використовувані методи можуть бути адаптовані до кліматичних особливостей регіону та успішно впроваджені у дизайн студентського центру.

Сучасні університетські кампуси створюють багатофункціональні простори для спільної роботи, спрямовані на заохочення співпраці між студентами й викладачами. Прикладом такої тенденції є Slat Center – академічний комплекс Массачусетського технологічного інституту, спроектований архітектором Френком Гері. Тут чітко видно взаємодію між приміщеннями, відкритими просторами та гнучким плануванням, що сприяє інтеграції студентської спільноти.

Щоб зробити простір багатофункціональним і гнучким, у дизайн слід включити мобільні меблі, адаптивне освітлення, можливість зонування або розширення приміщення, а також різноманітні технології для підтримки різних видів діяльності.

Якщо приміщення студентських центрів мають бути справді гостинними для всіх членів університетської спільноти, університети мають очікувати

та вимагати, аби процес їхнього проєктування був інклюзивним, справедливим і репрезентативним. Завдання архітекторів – вкласти всю свою креативність, талант і людяність у пошук, слухання, виявлення та розуміння перспектив, що формують культурний дім у межах студентських просторів. Голоси, які досі залишалися недостатньо представленими, мають бути почуті та належно оцінені. Люди з усіх верств суспільства повинні мати змогу співпрацювати на рівних [6].

Проектування студентських центрів є надзвичайно поширеним явищем в університетах США. Ця сфера слугує плацдармом для створення вражаючих об'єктів, що демонструють архітектурні інновації, підтримують принципи екологічного дизайну та сприяють розвитку й згуртованості студентської спільноти. На прикладі університетів різного масштабу розглянемо архітектурні рішення й набір функцій таких центрів (табл. 1).

Студентський центр відпочинку та оздоровлення площею 37 000 кв. м в Уошбернському університеті спрямований на покращення якості життя студентського містечка (іл. 2) [7]. У центрі розміщені спортивний зал із трьома кортами (іл. 3) [7], фітнес-мансарда, обладнана для кардіо- та силових тренувань (іл. 4) [7], крита стіна для скелелазіння висотою 7,5 м (іл. 5) [7], оздоровчий комплекс із простором для групових вправ, а також багатоцільова кімната.

Якщо учням потрібна мотивація для відвідування тренажерного залу, Уошборн пропонує програму заохочення під назвою Active Ichabod, яка

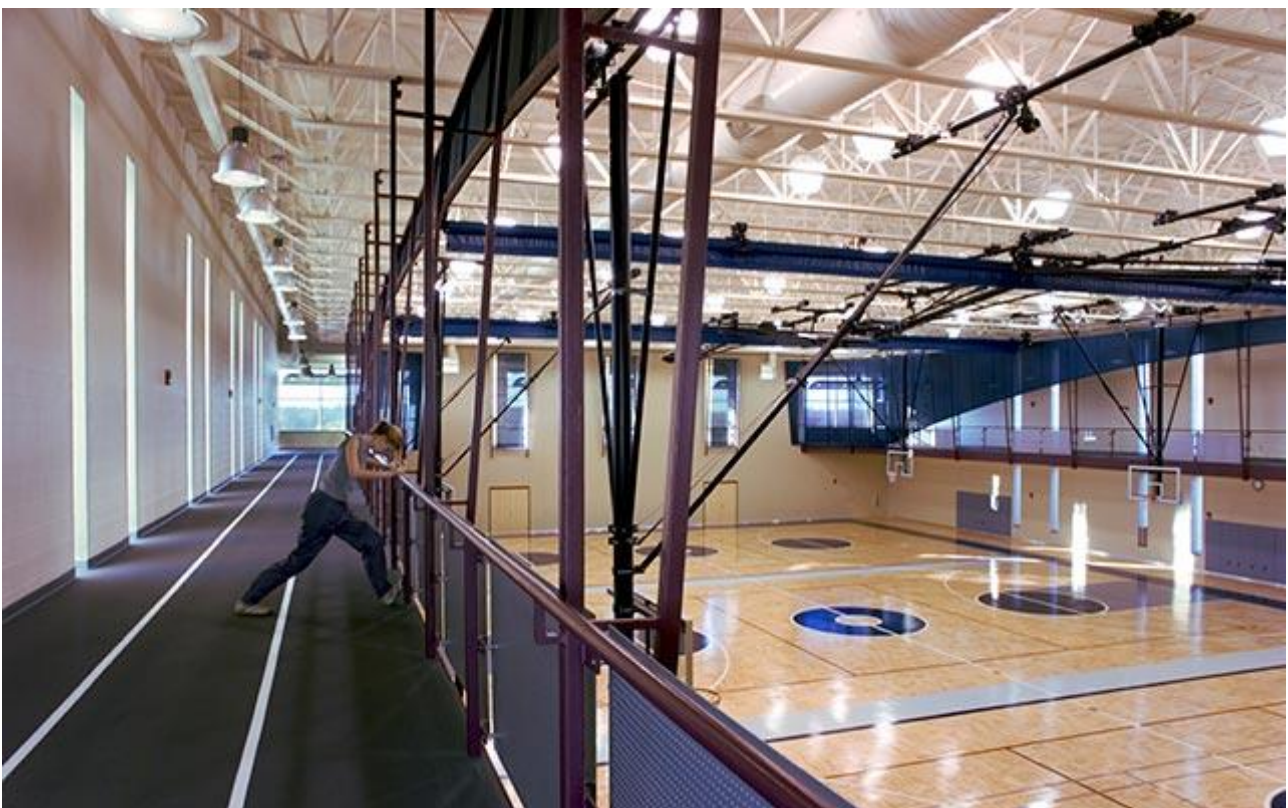

Іл. 2. Студентський центр відпочинку та оздоровлення в Уошбернському університеті. [7]

Таблиця 1

Градація студентських центрів за масштабністю

№	Назва	Університет	К-ість студентів	Площа, м ²
1	Student Recreation and Wellness Center Студентський рекреаційний та оздоровчий центр	Washburn University Уошбернський університет	6000	37 000
2	New Balance Student Recreation Center Студентський центр відпочинку New Balance	University of Maine Університет штату Мен	11 500	86 000
3	Western Michigan University Student Center Студентський центр	Western Michigan University Університет Західного Мічигану	18 000	162 000

Іл. 3. Студентський центр відпочинку та оздоровлення в Уошбернському університеті: спортивний зал. [7]

мотивує учасників демонструвати здорові звички, що сприяють веденню активного та здорового способу життя. Програма визнає всі типи фізичної активності, даючи змогу учням накопичувати бали, які потім можна обміняти на різноманітні призи. Інша чудова ініціатива, що допомагає студентам Уошборна рухатись більше, називається Bod Buddies. Вона об'єднує студентів, які захоплюються певними видами спорту, наприклад, скелелазінням чи волейболом, з іншими студентами-однорумцями.

Для проектування Студентського центру Університету штату Мен компанія Cannon Design провела опитування серед широкого кола

студентів, викладачів і персоналу, щоб з'ясувати, яким би вони хотіли бачити рекреаційний заклад кампусу. Фітнес-центр отримав сертифікат LEED Silver. У 2008 році цей центр відпочинку став лауреатом Національної асоціації внутрішніх видів спорту (NIRSA) за видатний спортивний об'єкт (OSF), а у 2009 році був нагороджений спеціальною відзнакою Американського інституту архітекторів (Нова Англія) за досконалість в архітектурі [8].

Екстер'єр будівлі відображає красу місцевості: фасад складається з натурального каменю та міді, що з часом тьмяніє (іл. 6) [9]. В середині вікна

Іл. 4. Студентський центр відпочинку та оздоровлення в Уошбернському університеті: зал для кардіо- та силових тренувань. [7]

Іл. 5. Студентський центр відпочинку та оздоровлення в Уошбернському університеті: стіна для скелелазіння. [7]

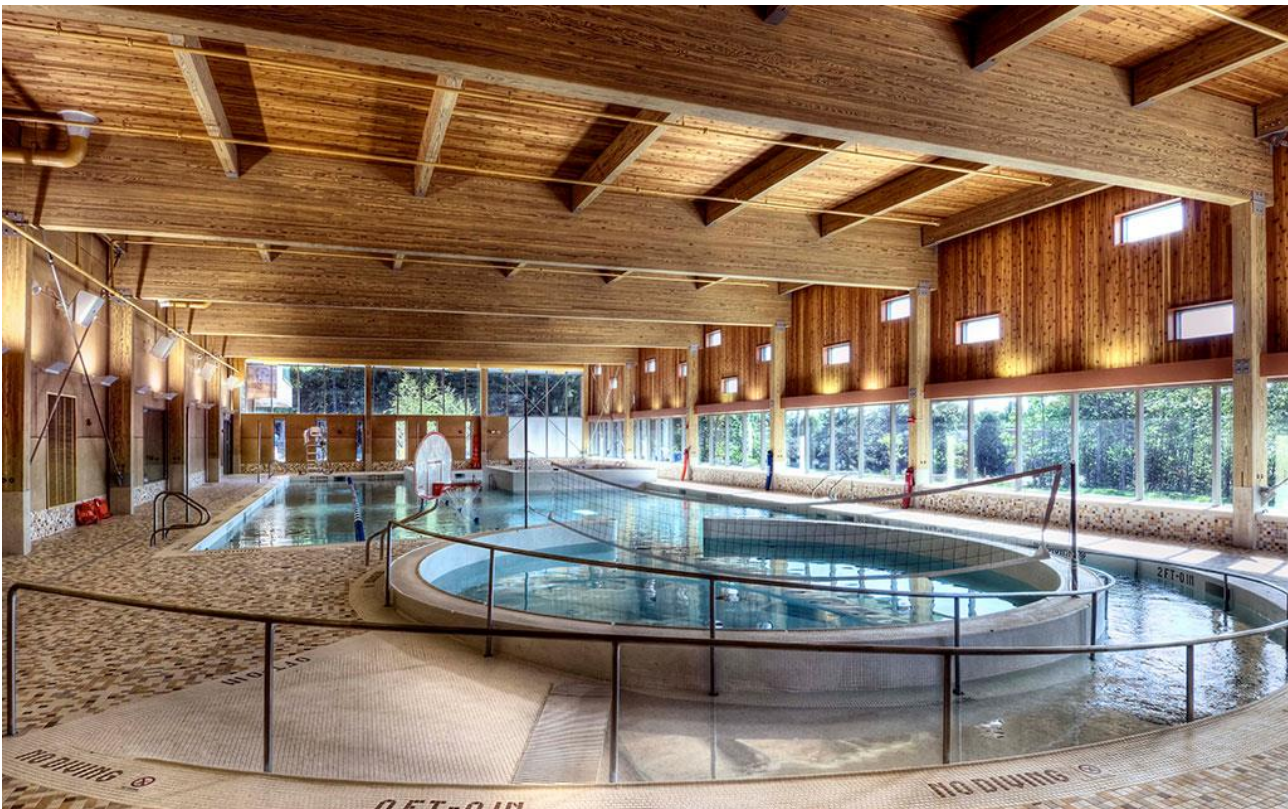
простягаються від підлоги до стелі, пропускаючи природне світло, що дає можливість насолоджуватися краєвидом. У центрі є басейн для відпочинку на дві доріжки по 23 м, басейн із вихровою течією, неглибока зона для купання з фонтаном, гідромасажна ванна на 20 осіб і сауна. Зал має великі вікна з трьох боків, дерев'яні стіни та стелю (іл. 7) [9].

У кількох окремих зонах розміщено понад 150 одиниць кардіо- та силових тренажерів. Три майданчики з дерев'яною ударостійкою підлогою доступні для волейболу та баскетболу, мають сітки для гри, що піднімаються за допомогою дистанційного керування, та цифрове табло (іл. 8) [9]. Інші зручності включають повнорозмірну крыту хокейну ковзанку, а також станцію прокату спорядження, аби студенти могли орендувати лижі й снігоступи, щоб досліджувати ліс ДеМеррітт неподалік від закладу. Загальна площа центру – 86 000 кв. м.

Таким чином, Центр обладнаний усім необхідним не лише відповідно до вимог сучасності, а й з урахуванням побажань студентів та особливостей місцевості. Новий студентський центр в Університеті Західного Мічигану площею 162 000 кв. м. є маяком інклюзії. Розташована на землях, які історично займали народи оджибве, одава та бодевадмі, будівля спроектована як місце

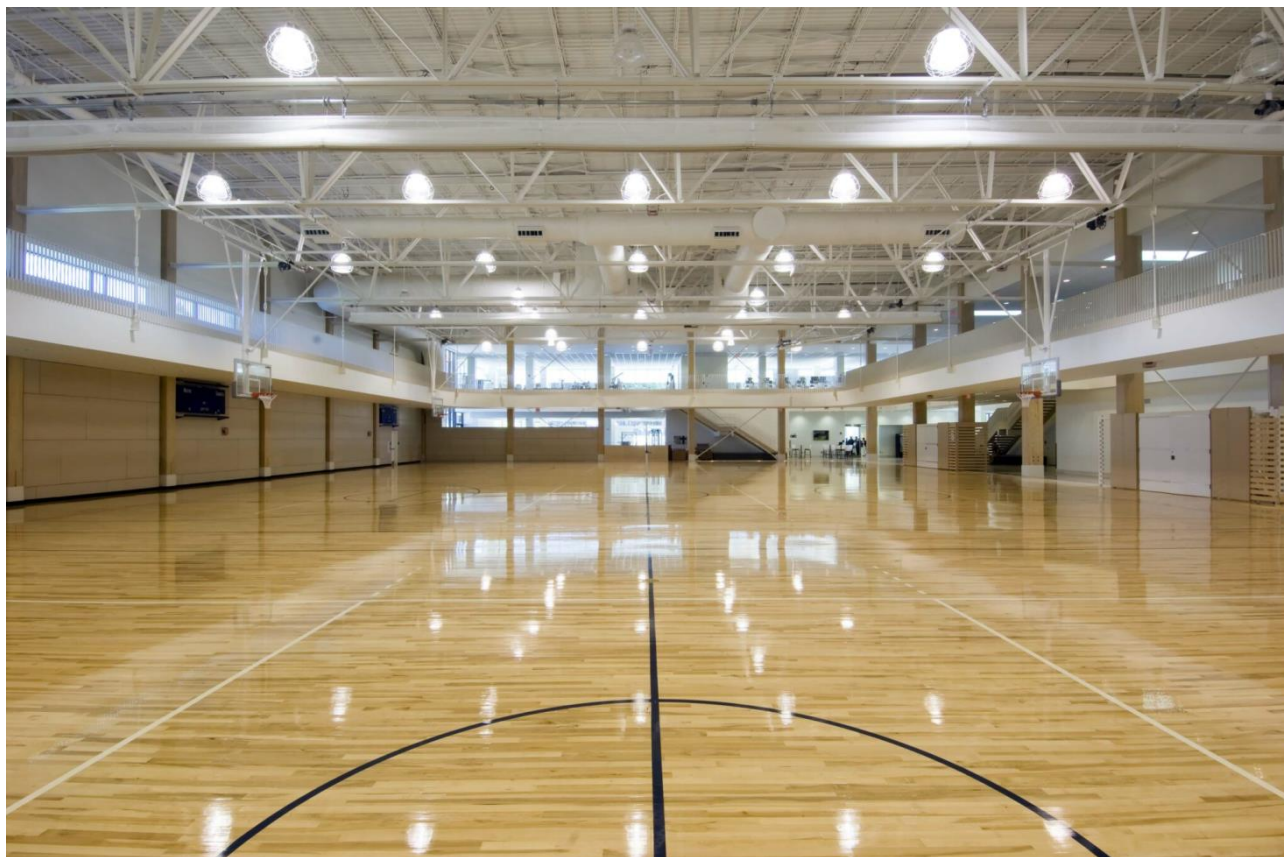
Іл. 6. Студентський центр Університету штату Мен. [9]

Іл. 7. Студентський центр Університету штату Мен: зона басейнів. [9]

збору студентів, що підкреслює приналежність і вшановує коріння індіанської спадщини, вбудованої в усю територію.

Трирівнева будівля включає приміщення для зборів і відпочинку, їдальню, книгарню, пивоварню на території кампусу, центр прийому студентів

Іл. 8. Студентський центр Університету штату Мен: зона басейнів: спортивний зал. [9]

Іл. 9. Студентський центр в Університеті Західного Мічигану. [10]

Іл. 10. Студентський центр в Університеті Західного Мічигану: зона відпочинку. [10]

Іл. 11. Студентський центр в Університеті Західного Мічигану: «Серце» центру. [10]

і простори для роздрібної торгівлі. Також тут розміщені великий танцювальний зал, конференц-зали, ігрова кімната та зони для співпраці.

Нижній рівень екстер'єру будівлі нагадує місцеву скелю Каламазу, яка під дією сонячного світла набуває вигляду геометричних терас. Зовнішній вигляд будівлі задумано як ліс, що здіймається на скелі: золотисті ребра розходяться віялом навколо фасаду, забезпечуючи захист від сонця та створюючи ефект тіні крони дерев, що відбивається на зовнішньому склі й у внутрішніх просторах (іл. 9) [10].

Місця для зборів і відпочинку розгалужені по всій будівлі, щоб дати студентам вибір між відкритими й закритими просторами, меблями та освітленням. Будівля спроектована таким чином, щоб задовольнити різноманітні студентські інтереси, від обіду та спілкування до різноманітних зон для навчання й відпочинку (іл. 10) [10]. Замість прямих стін і прямокутних просторів, які є звичними для традиційної архітектури, будівля має переважно вигнуті стіни та круглі кімнати й простори.

Центральний атриум, обшитий кедровим деревом і освітлений мансардними вікнами, відомий як «Серце» – символічне втілення лісів Мічигану, багатих на кедр. «Серце» – це місце для зустрічей зацікавлених груп із приміщеннями для виступів

Іл. 12. Студентський центр в Університеті Західного Мічигану: «Серце» центру, вид знизу. [10]

і кімнатами для зустрічей – залитими природним світлом від даху до першого поверху (іл. 11) [10]. «Серце» (Cedar Heart) допомагає студентам легко отримати доступ до просторів і зручностей по всій будівлі. Сходи (Gathering Stair) є центральним елементом дизайну. Це визначальний круглий простір із кількома майданчиками, зі сходами, що обертаються навколо верхнього майданчика майже як амфітеатр. На кожному сходовий майданчик можна піднятися крісельним підйомником (іл. 12) [10; 11].

Відповідно до масштабів відрізняються функціональні складові таких центрів. Різниця у площі відображає різні концепції їхнього використання: від спортивних та оздоровчих комплексів до багатофункціональних культурних і соціальних. Провідною деталлю, що об'єднує всі розглянуті центри – є акцент на відкритому плануванні, атріумних та багатоцільових просторах.

Головні висновки й перспективи використання результатів дослідження. Сучасні інструменти дизайну відіграють ключову роль у створенні комфортного, функціонального та інклюзивного освітнього середовища. Врахування різноманітних потреб студентів, організація зон для відпочинку, навчання й фізичної активності сприяють не лише підвищенню ефективності освітнього процесу, але й загальному добробуту університетської спільноти.

Ефективний дизайн передбачає гнучкість і здатність простору адаптуватися до змін, що дає змогу інтегрувати новітні технології, екологічні рішення та універсальні принципи навігації. Важливим аспектом є гармонійне поєднання фізичного комфорту з цифровими інструментами, які полегшують орієнтацію та сприяють комунікації в межах кампусу. Інтеграція інноваційних підходів у проектування студентських центрів не лише підвищує їхню функціональність, але й сприяє формуванню стійкої, зручної та сучасної освітньої екосистеми, яка відповідає очікуванням сьогоденних студентів. Гнучке середовище стає ключовим чинником у створенні комфортного простору для навчання, співпраці й відпочинку. Багатофункціональність приміщень допомагає легко адаптувати їх до різних сценаріїв використання, сприяючи ефективнішій взаємодії між студентами, викладачами та іншими відвідувачами.

Інтеграція мобільних меблів, регульованого освітлення й сучасних технологій робить простір динамічним, гнучким і доступним для всіх. Світовий досвід проектування студентських центрів засвідчує важливість урахування вподобань і потреб конкретної студентської спільноти, врахування особливостей місцевості, обраної для будівництва, а також загальної концепції простору. На прикладі розглянутих студентських центрів різних університетів

виділимо основні ідеї: відображення життя наявного середовища – історичного, соціального; екологічний дизайн у всіх галузях – будівельні матеріали, меблі, елементи інтер'єру; принцип відкритого планування – атриумні багаторівневі відкриті простори, які об'єднують відвідувачів в єдину групу, проте з можливістю залишатися наодинці; широкий вибір спортивних функцій для забезпечення здорового способу життя молоді.

Поряд із функціональністю важливо забезпечити інклюзивність та рівні можливості для всіх членів академічної спільноти. Простір має відображати різноманітність потреб та культур, стимулюючи співпрацю і взаєморозуміння. Отже, проєктування студентських центрів має бути не лише архітектурним завданням, але й соціальною місією, що сприяє формуванню відкритої та інклюзивної освітньої спільноти.

Список використаних джерел

1. Дмитраш О. Ю. Чинники, що впливають на проєктування студентських освітньо-культурних просторів і будівель. *Theory and practice of design*. 2022. № 25. С. 49–57. DOI: <https://doi.org/10.18372/2415-8151.25.16778> (дата звернення: 09.04.2025).
2. Learning spaces / ed. by Diana G. Oblinger. EDUCAUSE, 2006. 444 p.
3. Jin S., Peng L. Classroom perception in higher education: The impact of spatial factors on student satisfaction in lecture versus active learning classrooms. *Frontiers in Psychology*. 2022. Vol. 13. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.941285> (дата звернення: 09.04.2025).
4. University Student Center Amenity and Construction Trends | Mortenson. Mortenson. 2024. URL: <https://www.mortenson.com/news-insights/university-student-center-construction-trends> (дата звернення: 09.04.2025).
5. UBC. URL: https://sustain.ubc.ca/sites/default/files/CIRS-building_outline-and-inserts_20160426-small.pdf (дата звернення: 09.04.2025).
6. Student Center Equity by Design: Where Intention Meets Impact / Yanel de Angel, Anthony Doody, B. Jeffrey Stebar, Brodi Bain, Sumegha Shah, TJ Willis, Gabrielle Bullock – ACUI. 2021. URL: <https://acui.org/blog/2021/07/25/student-center-equity-by-design-where-intention-meets-impact/> (дата звернення: 09.04.2025).
7. Washburn University Student Recreation and Wellness Center | clark | huesemann. URL: <https://www.clarkhuesemann.com/washburn-university-student-recreation-and-wellness-center/> (дата звернення: 09.04.2025).
8. New Balance Student Recreation Center – The University of Maine. 2019. URL: https://umaine.edu/campusrecreation/facilities_trashed/reccenter/ (дата звернення: 09.04.2025).
9. University of Maine Recreation and Fitness Center - PC Construction. *PC Construction*. 2021. URL: <https://pcconstruction.com/projects/university-of-maine-student-recreation-and-fitness-center/#gallery> (дата звернення: 09.04.2025).
10. Silva V. Western Michigan University Student Center / CannonDesign. *ArchDaily*. 2023. URL: https://www.archdaily.com/1013546/western-michigan-university-student-center-cannondesign?ad_source=search&ad_medium=projects_tab (дата звернення: 09.04.2025).
11. Western Michigan University Student Center. *CannonDesign*. 2024. URL: <https://www.cannondesign.com/work/western-michigan-university-student-center> (дата звернення: 09.04.2025).

References

1. Dmytrash, O. Yu. (2022). Chynnyky, shcho vplyvaiut na proektuvannia studentskykh osvitno-kulturnykh prostoriv i budivel. [Factors Influencing the Design of Student Educational and Cultural Spaces and Buildings]. *Theory and practice of design*, 25, 49–57. <https://doi.org/10.18372/2415-8151.25.16778> (date of access: 09.04.2025) [in Ukrainian].
2. Oblinger, G. Diana (2006). *Learning spaces*. EDUCAUSE [in English].
3. Jin, Shitao, and Lei Peng. (2022) "Classroom Perception in Higher Education: The Impact of Spatial Factors on Student Satisfaction in Lecture versus Active Learning Classrooms." *Frontiers*, *Frontiers*, doi.org/10.3389/fpsyg.2022.941285. (date of access: 09.04.2025) [in Ukrainian].
4. 06/21/2024. "University Student Center Amenity and Construction Trends." Mortenson. Retrieved from: www.mortenson.com/news-insights/university-student-center-construction-trends. (date of access: 09.04.2025) [in English].
5. UBC. Retrieved from: https://sustain.ubc.ca/sites/default/files/CIRS-building_outline-and-inserts_20160426-small.pdf (date of access: 09.04.2025) [in English].
6. Yanel de Angel, Anthony Doody, B. Jeffrey Stebar, Brodi Bain, Sumegha Shah, TJ Willis, Gabrielle Bullock. (2021) "Student Center Equity by Design: Where Intention Meets Impact." – ACUI. Retrieved from: acui.org/blog/2021/07/25/student-center-equity-by-design-where-intention-meets-impact/. (date of access: 09.04.2025) [in English].
7. "Washburn University Student Recreation and Wellness Center." Clark, Retrieved from: www.clarkhuesemann.com/washburn-university-student-recreation-and-wellness-center/. (date of access: 09.04.2025) [in English].
8. "New Balance Student Recreation Center – The University of Maine". Retrieved from: umaine.edu/campusrecreation/facilities_trashed/reccenter/. (date of access: 09.04.2025) [in English].
9. "University of Maine Recreation and Fitness Center." *PC Construction*, (2022). Retrieved from: pcconstruction.com/projects/university-of-maine-student-recreation-and-fitness-center/#gallery. (date of access: 09.04.2025) [in English].
10. Silva, Valeria. (2024) "Western Michigan University Student Center / CannonDesign." *ArchDaily*, *ArchDaily*. Retrieved from: www.archdaily.com/1013546/western-michigan-university-student-center-cannondesign?ad_source=search&ad_medium=projects_tab. (date of access: 09.04.2025) [in English].
11. "Western Michigan University Student Center." *CannonDesign*. Retrieved from: www.cannondesign.com/work/western-michigan-university-student-center. (date of access: 09.04.2025) [in English].

Подано до редакції 25.02.2025